

**Opinia do ustawy o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
(druk nr 604)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 7 maja 2009 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ma w założeniu Wnioskodawców (wskazanym w uzasadnieniu) doprowadzić do eliminacji z Parlamentu osób prawomocnie skazanych za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego. Do osiągnięcia tego celu prowadzić ma zmiana polegająca na dodaniu do obecnego art. 99 Konstytucji ust. 3, statuującego negatywną przesłankę dotyczącą biernego prawa wyborczego (tzw. prawa wybieralności). Zgodnie z regulacją, przywołanego powyżej, ust. 3 w art. 99 przesłanką utraty, przez osobę, prawa wybieralności do Sejmu lub do Senatu jest jej skazanie prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego. Generalnym założeniem opiniowanej ustawy jest precyzyjne określenie (w art. 1) zakresu, tzw. niegodności wyborczej odnoszącej się do biernego prawa wyborczego w wyborach do Sejmu i Senatu.

Ustawa zawiera przepis przejściowy (art. 2), odraczający termin stosowania art. 99 ust. 3 Konstytucji, do kadencji Sejmu i Senatu następujących po kadencji, w czasie której opiniowana ustawa weszła w życie.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 41. posiedzeniu, w dniu 7 maja 2009 r. Projekt ustawy został wniesiony do Sejmu, jako projekt poselski (druk sejmowy nr 432).

I czytanie odbyło się na 15. posiedzeniu Sejmu, w dniu 8 maja 2008 r. Projekt ustawy skierowany został do Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskich projektów ustaw o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zwanej dalej "Komisją"). W toku prac Komisji zgłoszono propozycje zmian do przepisów projektu, których efektem było

pozostawienie tylko jednej przesłanki utraty biernego prawa wyborczego, a mianowicie "skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego". Zrezygnowano natomiast z ograniczenia biernego prawa wyborczego tych osób, wobec których wydano prawomocny wyrok warunkowo umarzający postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego. Komisja wprowadziła do omawianego projektu regulację intertemporalną (art. 2), polegającą na odroczeniu terminu rozpoczęcia działania nowelizacji "do kadencji Sejmu i Senatu następujących po kadencji, w czasie której ustawa weszła w życie".

W trakcie II czytania, które miało miejsce na 39. posiedzeniu Sejmu, w dniu 1 kwietnia 2009 r., zgłoszona została 1 poprawka, w związku z czym projekt został ponownie skierowany do Komisji.

Przedmiotem zgłoszonej poprawki było ograniczenie biernego prawa wyborczego w stosunku do określonej kategorii osób (które służyły lub pracowały przed dniem 1 stycznia 1990 r. w strukturach Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i podporządkowanemu jej aparatowi przymusu państwowego prowadziły działania, które były wymierzone w dążenia Narodu do niepodległości i wolności, prawa obywateli oraz prawa kościoła i niezależnych instytucji społecznych, w tym o osobach prowadzących i wspomagających te działania).

W III czytaniu Sejm nie przychylił się do zgłoszonej poprawki.

III. Uwagi szczegółowe

Procedura legislacyjna w Senacie dotycząca ustawy o zmianie Konstytucji.

Przepisem określającym zasady postępowania w Senacie z uchwaloną przez Sejm ustawą o zmianie Konstytucji jest art. 235 ust. 2 i 4 ustawy zasadniczej. Przepisy te stanowią, iż zmiana Konstytucji następuje w drodze ustawy uchwalonej w jednakowym brzmieniu przez Sejm i następnie w terminie nie dłuższym niż 60 dni przez Senat, oraz że Senat uchwala ustawę o zmianie Konstytucji bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby senatorów.

Procedura legislacyjna dotycząca ustawy o zmianie Konstytucji jest zupełnie inna od postępowania Senatu w przypadku ustawy zwykłej uchwalonej przez Sejm. Senat uchwala ustawę o zmianie Konstytucji w brzmieniu uchwalonym przez Sejm, czyli nie głosuje za jej przyjęciem bez zmian, odrzuceniem lub wprowadzeniem poprawek, ale za jej uchwaleniem. Nie jest dopuszczalny w związku z tym wniosek o odrzucenie ustawy, którego przyjęcie sugerowałoby konieczność ponownego rozpatrzenia przez Sejm uchwały Senatu odrzucającej ustawę. Senator będący przeciw ustawie o zmianie Konstytucji wyraża swoją wolę głosując

przeciw jej uchwaleniu. Nie ma też możliwości zgłaszania poprawek, bowiem ustawa taka musi być uchwalona w brzmieniu uchwalonym uprzednio przez Sejm. Poprawka oznaczałaby brak zgody na brzmienie ustawy przyjęte przez Sejm, czyli w konsekwencji brak zgody na zmianę Konstytucji, taka zaś wola wyrażana jest poprzez głosowanie przeciwko uchwaleniu tej zmiany.

Możliwe jest tylko jednokrotne głosowanie za uchwaleniem ustawy o zmianie Konstytucji. Jeżeli za jej uchwaleniem nie zagłosuje większość bezwzględna senatorów zmiana Konstytucji nie dochodzi do skutku. Nie jest możliwe kolejne głosowanie choćby nie upłynął jeszcze termin 60 dni od uchwalenia ustawy przez Sejm.

Niezajęcie przez Senat stanowiska w sprawie ustawy o zmianie Konstytucji w ciągu 60 dni od uchwalenia ustawy przez Sejm oznacza, odmiennie niż w przypadku ustawy zwykłej, niedojście zmiany Konstytucji do skutku.

Opiniowana ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Mirosław Reszczyński

Legislator